

Datum van inontvangstneming : 18/07/2014

Zaak C-288/14

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

12 juni 2014

Verwijzende rechter:

Tribunal Timiș (Roemenië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

24 maart 2014

Verzoekende partij:

Silvia Ciup

Verwerende partij:

Administrația Județeană a Finanțelor Publice (AJFP) Timiș –
Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice (DGRFP)
Timișoara

[OMISSIS]

**Tribunal Timiș – Secția de contencios administrativ și fiscal
(Districtsrechtbank Timiș, kamer voor bestuurs- en belastinggeschillen)**

Het Tribunal Timiș – Secția de contencios administrativ și fiscal verzoekt

HET HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE

in de zaak [OMISSIS] betreffende het beroep ingesteld door Silvia Ciup,
verzoekster, tegen Administrația Județeană a Finanțelor Publice Timiș – Direcția
Generală Regională a Finanțelor Publice Timișoara (districtsbestuur Openbare
Financiën Timiș – Directoraat-generaal Openbare Financiën Timișoara),
verweerster,

krachtens artikel 267[, eerste en tweede alinea,] VWEU, om een prejudiciële
beslissing over de volgende vraag van uitlegging van het Unierecht:

Kunnen de door de rechtspraak van het Hof bevestigde beginselen van gelijkwaardigheid en doeltreffendheid van maatregelen die zijn ingevoerd ter ongedaanmaking van inbreuken op het Unierecht, en het in artikel 17 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie neergelegde eigendomsrecht aldus worden uitgelegd dat zij in de weg staan aan bepalingen van nationaal recht op grond waarvan de teruggaaf van in strijd met het gemeenschapsrecht geïnde heffingen en de rente daarover wordt gespreid over een periode van vijf jaar, voor zover die teruggaaf wordt gelast bij een rechterlijke beslissing die uiterlijk 31 december 2015 uitvoerbaar wordt?

Voorwerp van het geding – Relevante feiten

- 1 Verzoekster **Silvia Ciup** verzoekt het Tribunal Timiș – Secția contencios administrativ și fiscal in het kader van het door haar ingestelde civiele beroep verweerster **Administrația Județeană a Finanțelor Publice Timiș** (voorheen Administrația a Finanțelor Publice Timișoara) te veroordelen tot *onmiddellijke* betaling te harer gunste van 0,04 % wettelijke rente per dag vertraging vanaf 15 oktober 2010, de dag waarop zij de heffing heeft voldaan, tot 45 dagen na 12 juli 2012, zonder uitstel en zonder de betaling overeenkomstig artikel XV van Ordonanță de Urgență a Guvernului (spoedbesluit van de regering) nr. 8 van 26 februari 2014 te spreiden.
- 2 Wat de feiten betreft, zet het Tribunal uiteen dat verzoekster in de Unie een tweedehands voertuig heeft gekocht en dat zij met het oog op de kentekenregistratie daarvan [**OR. 2**] op 15 oktober 2010 overeenkomstig spoedbesluit nr. 50/2008¹ een vervuilingsheffing van 1 774 RON heeft betaald. Op 12 juli 2012 heeft zij de Administrația Finanțelor Publice Timișoara (hierna: „Administrația Timișoara”) verzocht om teruggaaf van de heffing, maar haar verzoek werd afgewezen. Daarop heeft verzoekster zich tot het Tribunal Timiș gewend met het verzoek de Administrația Timișoara te veroordelen tot teruggaaf van de vervuilingsheffing ten bedrage van 1 774 RON, vermeerderd met de wettelijke rente daarover. Het Tribunal heeft dat verzoek toegewezen onder onherroepelijke veroordeling van de Administrația Timișoara tot teruggaaf van de in strijd met het gemeenschapsrecht geïnde vervuilingsheffing en tot betaling van de wettelijke rente daarover. Aangaande die rente heeft het Tribunal verzoeksters recht overeenkomst de artikelen 124 en 70 van het wetboek fiscaal procesrecht erkend, met name dat de rente moest worden berekend vanaf de 46ste dag na de datum waarop zij haar verzoek om teruggaaf heeft ingediend (in casu 12 juli 2012) tot op de datum waarop de vervuilingsheffing daadwerkelijk wordt teruggegeven.
- 3 Met het onderhavige beroep vordert verzoekster, met een beroep op het gemeenschapsrecht en het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie

¹ – Spoedbesluit nr. 50/2008 van de regering tot vaststelling van de vervuilingsheffing voor motorvoertuigen, bekendgemaakt in Monitor Oficial, deel I, nr. 327 van 25 april 2008.

(hierna: „Hof”) in de zaak [Irimie]², betaling van het saldo van de wettelijke rente vanaf de datum waarop zij de heffing heeft voldaan (in casu 15 oktober 2010) tot op de datum waarop haar recht op die rente werd erkend bij het vonnis van eerdere datum (27 augustus 2012), welk saldo volgens verzoeksters ramingen 485 RON bedraagt. Zij verlangt voorts dat de rente onmiddellijk wordt betaald, dat wil zeggen, anders dan spoedbesluit nr. 8/2014 voorschrijft, niet gespreid over een periode van vijf jaar.

Korte uiteenzetting van de nationale regeling inzake registratiebelasting voor motorvoertuigen, rechtspraak van de nationale rechterlijke instanties en van het Hof daarover, voor het onderhavige geding relevante bepalingen

- 4 Op het gebied van registratiebelasting voor motorvoertuigen in Roemenië (hierna algemeen: „vervuilingsheffing”) heeft de Roemeense Staat achtereenvolgens in wezen de volgende wetgevingshandelingen vastgesteld.
- 5 De verplichting tot betaling van de *vervuilingsheffing* is ingevoerd bij wet nr. 571/2003 houdende het fiscaal wetboek³ in de vorm van een bijzondere heffing op personenauto’s en andere motorvoertuigen, bij spoedbesluit nr. 50/2008⁴ in de vorm van een vervuilingheffing, en bij wet [OR. 3] nr. 9/2012⁵ in de vorm van een heffing op vervuilende emissies. Bij spoedbesluit nr. 1/2012⁶ van de regering werd de toepassing van artikel 4, lid 2, van wet nr. 9/2012 opgeschort tot 1 januari 2013.
- 6 Bij spoedbesluit nr. 9/2013⁷ op de milieuheffing voor motorvoertuigen, dat sinds 15 maart 2013 van kracht is, is wet nr. 9/2012 ingetrokken en werd een *milieuheffing* ingevoerd. Deze heffing moet eenmalig worden betaald: bij de inschrijving, in de registers van de wettelijk bevoegde autoriteit, van de verkrijging van het eigendomsrecht op een motorvoertuig als eerste eigenaar in Roemenië en van de toekenning van een kentekenbewijs en een kentekennummer [artikel 4, sub a]; bij de registratie van het eigendomsrecht op een tweedehands motorvoertuig waarvoor overeenkomstig de wetgeving die gold ten tijde van de inschrijving ervan, geen *bijzondere heffing op personenauto’s en andere motorvoertuigen*, geen *vervuilingsheffing voor motorvoertuigen* en geen *heffing op vervuilende emissies van motorvoertuigen* is betaald [artikel 4, sub c], of nog bij de registratie van het eigendomsrecht op een tweedehands motorvoertuig waarvoor een *rechterlijke instantie de terugbetaling [van de heffing] heeft bevolen of waarvan zij de inschrijving heeft gelast zonder betaling van de*

² – Arrest Hof van 18 april 2013, [Irimie], C-565/11.

³ – Wet nr. 571/2003 houdende het fiscaal wetboek, bekendgemaakt in Monitor Oficial, deel I, nr. 927 van 23 december 2003, zoals aangevuld en gewijzigd.

⁴ – Reeds aangehaald, zie voetnoot 1.

⁵ – Wet nr. 9/2012 betreffende de heffing op vervuilende emissies van motorvoertuigen, bekendgemaakt in Monitor Oficial, deel I, nr. 17 van 10 januari 2012.

⁶ – Bekendgemaakt in Monitor Oficial, deel I, nr. 79 van 31 januari 2012.

⁷ – Spoedbesluit [van de regering] nr. 9/2013 op de milieuheffing voor motorvoertuigen, bekendgemaakt in Monitor Oficial, deel I, nr. 119 van 4 maart 2013.

*bijzondere heffing op personenauto's en andere motorvoertuigen, van de vervuilingshheffing voor motorvoertuigen of van de heffing op vervuilende emissies van motorvoertuigen [artikel 4, sub d].*⁸

- 7 In zijn in dit verband gewezen arresten heeft het Hof geoordeeld dat een *vervuilingshheffing op de eerste registratie van motorvoertuigen in deze lidstaat* in strijd is met artikel 110 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), *indien deze belastingmaatregel zo is vastgesteld dat hierdoor het in verkeer brengen in die lidstaat van in andere lidstaten gekochte tweedehands voertuigen wordt ontmoedigd, zonder dat echter ook de aankoop op de binnenlandse markt van even oude tweedehands voertuigen met dezelfde slijtage wordt ontmoedigd.*⁹
- 8 Na de desbetreffende arresten van het Hof is – en wordt nog steeds – een groot aantal gedingen bij de nationale rechters aanhangig gemaakt, strekkende tot teruggaaf van de vervuilingshheffingen die krachtens de drie voornoemde wetgevingshandelingen zijn geïnd. De praktijk van de rechterlijke instanties is eenduidig, voor zover **[OR. 4]** dergelijke verzoeken worden toegewezen en bij arrest wordt vastgesteld dat de Roemeense Staat verplicht is die heffing terug te betalen, vermeerderd met de rente daarover.
- 9 Wat de praktijk inzake de rente over die heffing betreft, pasten de rechters tot aan de uitspraak van het arrest van het Hof in de zaak [Irimie]¹⁰ uniform de artikelen 124 en 70 van het wetboek fiscaal procesrecht toe, dat wil zeggen dat de rente werd beperkt tot die welke begon te lopen vanaf de dag na indiening van het verzoek om teruggaaf van die heffing. Nadien hebben de rechters met rechtstreekse toepassing van het gemeenschapsrecht beslist dat die rente moest worden berekend en betaald vanaf de datum waarop de vervuilingshheffing is betaald, met als gevolg dat degenen die eerder, bij definitief vonnis, teruggaaf van de heffing hebben verkregen, zich opnieuw tot de rechters wendden met rechtstreekse beroepen tot verkrijging van het saldo van de verschuldigde rente (berekend over de periode tussen de datum van de onverschuldigde betaling van de heffing en de datum waarop bij het eerdere arrest betaling van rente is gelast – zoals in het onderhavige geding), of met verzoeken tot wijziging van uitspraken waarbij het verzoek om toekenning van rente vanaf de dag waarop de heffing is betaald, is afgewezen.
- 10 In die samenhang heeft de wetgever **spoedbesluit nr. 8/2014**¹¹ vastgesteld, **waarvan [OMISSIS] artikel XV, dat op de onderhavige zaak van toepassing is,**

⁸ – In de hangende zaak C-331/13 dient het Hof zich uit te spreken over de uitlegging van het gemeenschapsrecht in het kader van de bepalingen van spoedbesluit nr. 9/2013, aangezien de nationale rechtspraak ter zake niet eenduidig is; [OMISSIS]

⁹ – Arrest Hof van 7 april 2011, [Tatu], C-402/09.

¹⁰ – Arrest Hof van 18 april 2013, [Irimie], C-565/11.

¹¹ – Spoedbesluit nr. 8/2014 van de regering tot wijziging en aanvulling van bepaalde wetgevingshandelingen en andere belasting- en begrotingsmaatregelen, bekendgemaakt in Monitor Oficial, deel I, nr. 151 van 28 februari 2014.

voorziet in de gespreide betaling over vijf jaar van bedragen die verband houden met de *vervuilingsheffing* of de *heffing op vervuilende emissies* en de *rente daarover*, tot betaling waarvan de Staat bij rechterlijke beslissing tot en met 31 december 2015 is of zal worden veroordeeld. De gedwongen tenuitvoerlegging van dergelijke executoriale titels wordt daarbij van rechtswege opgeschort. Artikel XV luidt als volgt:

- (1) *Bedragen die zijn vastgesteld bij rechterlijke beslissingen inzake de teruggaaf van de vervuilingshheffing voor motorvoertuigen en de heffing op vervuilende emissies van motorvoertuigen, de tot op de datum van volledige terugbetaling berekende rente over die bedragen en de gerechtskosten alsook alle overige door de rechterlijke instanties vastgestelde bedragen, die uiterlijk op 31 december 2015 uitvoerbaar worden, worden betaald binnen een periode van vijf kalenderjaren, naar rato van 20 % per jaar.*
 - (2) De in lid 1 bedoelde terugbetalingsverzoeken van de belastingplichtigen worden overeenkomstig het geherpubliceerde regeringsbesluit nr. 92/2003 houdende het wetboek fiscaal procesrecht, zoals nadien gewijzigd en aangevuld, behandeld binnen 45 dagen na indiening ervan. De betaling van de jaarlijkse tranches vindt plaats volgens de door de Administrația Fondului pentru Mediu [bestuur Milieufonds] opgestelde tabel.
 - (3) De in lid 1 bedoelde termijn gaat in op de dag waarop de in lid 2 gestelde termijn verstrijkt.
 - (4) *Zolang de in lid 1 bedoelde termijn loopt, wordt elke procedure van gedwongen tenuitvoerlegging van rechtswege geschorst. [OR. 5]*
 - (5) De in lid 1 bedoelde bedragen die krachtens het onderhavige spoedbesluit worden betaald, worden aangepast aan de door het Institut Național de Statistică [Nationaal Instituut voor de Statistiek] bekendgemaakte consumptieprijsindex.
 - (6) De bij betaling op grond van een executoriale titel te volgen procedure wordt vastgesteld in onderling overleg tussen de minister van Milieu en Klimaatverandering en de minister van Overheidsfinanciën met inachtneming van de in lid 1 bedoelde termijnen.
 - (7) *Betaling van uitstaande bedragen die moeten worden voldaan op grond van een uiterlijk op de dag van inwerkingtreding van het onderhavige spoedbesluit verkregen executoriale titel waarvoor de procedure van gedwongen tenuitvoerlegging niet is ingeleid, vindt plaats overeenkomstig het bepaalde in de leden 1 tot en met 6.*
- 11 Volgens de memorie van toelichting bij spoedbesluit nr. 8/2014 vindt de ingevoerde maatregel rechtvaardiging in de „*moeilijkheden die tot dusver werden ondervonden bij de tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen inzake de*

teruggaaf van de vervuilingsheffing voor motorvoertuigen en de heffing op vervuilende emissies van motorvoertuigen, gelet op de negatieve gevolgen die op basis van het gemene recht uit de gedwongen tenuitvoerlegging van executoriale titels voortvloeien voor zowel de begroting van het bestuur Milieufonds als de geconsolideerde algemene begroting, gelet op de noodzaak om voor de gedwongen tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen waarbij teruggaaf van de vervuilingsheffing voor motorvoertuigen en de heffing op vervuilende emissies is gelast, bijzondere regels met beperkte werking in de tijd vast te stellen. Het gebrek aan dergelijke regels leidt ertoe dat het begrotingsevenwicht niet langer kan worden gewaarborgd; het impliceert dat het bestuur Milieufonds zijn verplichtingen op nationaal niveau niet kan nakomen en dat Roemenië, als lidstaat van de Europese Unie, evenmin de op hem rustende verplichtingen inzake milieubescherming kan nakomen”.

12 Voorts zijn de volgende bepalingen van toepassing:

– **Artikel 117 van het wetboek fiscaal procesrecht, met als opschrift „Teruggaaf”,** dat bepaalt:

(1) *Op verzoek van de belastingplichtige worden de volgende bedragen teruggegeven: (...) d) bedragen die zijn betaald wegens onjuiste toepassing van de wettelijke bepalingen; (...) f) bedragen die zijn vastgesteld bij beslissing van rechterlijke instanties of andere wettelijk bevoegde organen.*

– **Artikel 8 van wet nr. 554/2004 betreffende bestuursrechtelijke geschillen, met als opschrift „Voorwerp van het beroep”,** dat luidt als volgt:

Eenieder die door een eenzijdig bestuursbesluit wordt geschaad in een bij wet erkend recht of een rechtmatig belang, niet tevreden is over het antwoord dat hij op een eerdere klacht heeft gekregen of geen antwoord heeft ontvangen binnen de termijn van artikel 2, lid 1, sub h, kan zich tot de bevoegde bestuursrechter wenden met een verzoek om gehele of gedeeltelijke nietigverklaring van het bestuursbesluit, vergoeding van de geleden schade en in voorkomend geval vergoeding van de immateriële schade. [...]

– **Artikel 18 van wet nr. 554/2004 betreffende bestuursrechtelijke geschillen, met als opschrift „Mogelijke beslissingen van de rechter”,** dat bepaalt:

*De rechter die uitspraak doet over een beroep overeenkomstig artikel 8, lid 1, kan, naargelang van het geval, het bestuursbesluit geheel of gedeeltelijk nietig verklaren, het bestuur gelasten een bestuursbesluit vast te stellen [**OR. 6**] of een nieuw document af te geven dan wel een bepaalde bestuurshandeling te verrichten. [...]* Bij

zijn uitspraak zal de rechter ook beslissen over de vergoeding van de veroorzaakte materiële en immateriële schade, mits de verzoekende partij daarom heeft gevraagd. [...] (6) Op verzoek van de belanghebbende partij kan de rechter in het dictum van zijn uitspraak in elk geval een tenuitvoerleggingstermijn alsook een geldboete als bedoeld in artikel 24, lid 2, opleggen.

Voor het onderhavige geding relevante Unierechtelijke bepalingen

Beginselen van gelijkwaardigheid en doeltreffendheid van de maatregelen ter ongedaanmaking van inbreuken op het Unierecht

- 13 Zoals blijkt uit de vaste rechtspraak van het Hof over de aansprakelijkheid van de staat voor schade die particulieren lijden ten gevolge van een door een lidstaat gemaakte inbreuk op het gemeenschapsrecht (arresten San Giorgio, C-199/82, [Francovich en Bonifaci], C-6/90 en C-9/90), verlangt het equivalentiebeginsel dat gelijke voorwaarden gelden voor vorderingen tot bescherming van uit het gemeenschapsrecht voortvloeiende rechten en vorderingen tot bescherming van uit het nationale recht voortvloeiende rechten, en het doeltreffendheidsbeginsel, dat wil zeggen de werkelijke afdwingbaarheid, dat de procedurele voorschriften de uitoefening van de door het gemeenschapsrecht verleende rechten in de praktijk niet onmogelijk of buitengewoon moeilijk maken.

Artikel 17 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”) – Eigendomsrecht

- 14 Eenieder heeft het recht de goederen die hij rechtmatig heeft verkregen, in eigendom te bezitten, *te gebruiken, erover te beschikken* en te vermaken. Niemand mag zijn eigendom worden ontnomen, behalve *in het algemeen belang*, in de gevallen en onder de voorwaarden waarin de wet voorziet en mits het verlies tijdig op billijke wijze wordt vergoed. Het gebruik van de goederen kan bij wet worden geregeld, voor zover het algemeen belang dit vereist.

Artikel 52 van het Handvest – Reikwijdte en uitlegging van de gewaarborgde rechten en beginselen

- 15 Beperkingen op de uitoefening van de in dit Handvest erkende rechten en vrijheden moeten *bij wet worden gesteld en de wezenlijke inhoud van die rechten en vrijheden eerbiedigen*. Met inachtneming van het evenredigheidsbeginsel kunnen slechts beperkingen worden gesteld, indien zij *noodzakelijk zijn en daadwerkelijk beantwoorden aan door de Unie erkende doelstellingen van algemeen belang of aan de eisen van de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen*. [...] Voor zover dit Handvest rechten bevat die corresponderen met rechten welke zijn gegarandeerd door het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, zijn de inhoud en reikwijdte ervan dezelfde als die welke er door genoemd verdrag aan worden

toegekend. Deze bepaling verhindert niet dat het recht van de Unie een ruimere bescherming biedt. [OR. 7]

Redenen waarom de nationale rechter heeft besloten het Hof te verzoeken om een prejudiciële beslissing

- 16 De tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen waarbij teruggaaf is gelast van in strijd met het gemeenschapsrecht geïnde heffingen, vermeerderd met de rente daarover, die wordt geregeld door de aan het Hof ter beoordeling voorgelegde wettelijke bepalingen, *vormt een integrerend bestanddeel van de civiele procedure* waarin de nationale rechter ook als gewone gemeenschapsrechter moet beslissen. Derhalve kan de rechter ook uitspraak doen over de wijze waarop het te wijzen arrest ten uitvoer moet worden gelegd, aangezien het te ver zou gaan van de verzoekende partij te verlangen dat zij een nieuwe, dure procedure in rechte start, namelijk die van de gedwongen tenuitvoerlegging, waarin zij zich slechts onder beperktere voorwaarden op het gemeenschapsrecht kan beroepen om haar rechten te doen gelden. Bovendien is bij dezelfde wettelijke bepalingen het recht van partijen ingetrokken om de gedwongen tenuitvoerlegging in te leiden.
- 17 Bij zijn uitspraak over verzoeksters vordering, de Administrația Timișoara te veroordelen tot *onmiddellijke en volledige* betaling van de rente over de heffing, *zonder spreiding ervan over een periode van vijf jaar*, moet de verwijzende rechter dus artikel XV van spoedbesluit nr. 8/2014 toepassen, dat verzoekster dat recht ontzegt en dus kennelijk in strijd is met grondbeginselen en –rechten van Unierecht. Het Tribunal oordeelt het dan ook noodzakelijk, het Hof in het kader van de betrokken nationale regeling om uitlegging van die beginselen en rechten te verzoeken.

Relevante argumenten van partijen

- 18 Verzoekster stelt dat het Unierecht, en in het bijzonder de beginselen van gelijkwaardigheid, doeltreffendheid en evenredigheid alsook het in artikel 17 van het Handvest neergelegde eigendomsrecht, in de weg staan aan een nationale regeling als de aan de orde zijnde, die toestaat dat de vergoeding van schade die is veroorzaakt door de inning van met het gemeenschapsrecht strijdige heffingen, wordt uitgehold, doordat de teruggaaf van de betrokken bedragen over een periode van vijf jaar wordt gespreid.
- 19 Verweerster heeft verzocht het arrest bij verstek te wijzen. Zij was niet vertegenwoordigd op de zitting waarop verzoeksters verzoek om een prejudiciële verwijzing naar het Hof is besproken.

Standpunt van de nationale rechter over de uitlegging van het Unierecht

- 20 Volgens de verwijzende rechter moet de hoger weergegeven vraag bevestigend worden beantwoord, en kan het gemeenschapsrecht aldus worden uitgelegd dat

het *in wezen* om de hierna uiteengezette redenen in de weg staat aan artikel XV van spoedbesluit nr. 8/2014.

- 21 *In de eerste plaats* druist artikel XV van spoedbesluit nr. 8/2014 in tegen het **gelijkwaardigheidsbeginsel** en is het discriminatoir. Het nationale recht voorziet namelijk slechts in gespreide betaling over vijf jaar voor bedragen die aan de burgers verschuldigd zijn ter vergoeding van schade die zij hebben geleden wegens schending van artikel 110 VWEU door de invoering van een met het gemeenschapsrecht strijdige vervuilingshemming, en niet voor andere bedragen **[OR. 8]** die de Staat op grond van rechterlijke beslissingen verschuldigd is wegens schending van uit het nationale recht voortvloeiende rechten.
- 22 *In de tweede plaats* druist artikel XV van spoedbesluit nr. 8/2014 in tegen het doeltreffendheidsbeginsel, aangezien de spreiding van de teruggaaf over vijf jaar met jaarlijkse betaling van 20 % van de verschuldigde bedragen, leidt tot een overdreven versnippering van de verschuldigde bedragen, die door de tot teruggaaf gerechtigde belastingplichtigen volledig zijn betaald. Bijgevolg is de verwijzende rechter van oordeel dat de regeling inzake gespreide betaling van de schadevergoeding (met inbegrip van de heffing zelf, de rente en de gerechtskosten) een soortgelijk effect heeft als wanneer aan de rechthebbende *een passende schadevergoeding binnen een redelijke termijn* zou worden ontzegd voor de schade die hij wegens de onverschuldigde betaling van de heffing heeft geleden. De regeling in kwestie heeft in elk geval een ontmoedigend effect.
- 23 *Niet in het minst* vormt de beperking van de uitoefening van verzoeksters recht om haar eigen goed onmiddellijk te gebruiken en erover te beschikken (schadevergoeding – bij onherroepelijke rechterlijke beslissing erkende vordering) een inmenging in haar eigendomsrecht, die kennelijk de *wezenlijke inhoud van dat recht, de voorwaarde van noodzakelijkheid* en ook het *evenredigheidsbeginsel* schendt.
- 24 Wat de *wezenlijke inhoud van het recht* betreft, is de verwijzende rechter van oordeel dat de gespreide betaling over vijf jaar tot een overdreven versnippering van de verschuldigde bedragen leidt en dat zodoende het instellen van vorderingen in rechte tot teruggaaf van de heffing wordt ontmoedigd om twee redenen: *ten eerste* gaat de verkrijging van een executoriale titel gepaard met kosten die even hoog kunnen zijn als het bedrag van de terug te geven heffing zelf, en die op hun beurt slechts gespreid over een periode van vijf jaar kunnen worden teruggekregen; *ten tweede* heeft een motorvoertuig waarvoor de heffing is teruggegeven en dat men vervolgens besluit te verkopen, een geringere marktwaarde.
- 25 Wat de *voorwaarde van noodzakelijkheid* betreft, kan het betoog dat er gevaar bestaat voor *ernstige en onherstelbare gevolgen*, de verwijzende rechter niet overtuigen. Hij komt tot die conclusie op grond van de vaststelling dat de maatregel inzake gespreide betaling is ingevoerd meer dan drie jaar nadat de

onverenigbaarheid van de vervuilingsheffing ondubbelzinnig was vastgesteld en dat tot dan toe reeds meer dan de helft van de ten onrechte geïnde heffingen was teruggegeven, maar ook dat de Staat met de invoering van de milieuheffing overeenkomstig spoedbesluit nr. 9/2013 de terug te geven heffingen nagenoeg heeft „herkregen”, ook voor motorvoertuigen waarvoor de rechterlijke instanties teruggaaf van in strijd met het gemeenschapsrecht geïnde heffingen hebben gelast.

- 26 Wat de *evenredigheid* van de spreidingsmaatregel betreft, is de verwijzende rechter tot slot van oordeel dat aan de particulier een *overdreven zware en disproportionele last* wordt opgelegd. Hij is tot dat inzicht gekomen op basis van de vaststelling dat een particulier (als verzoekster), om zijn goed te kunnen gebruiken, genoodzaakt is het volledige bedrag te betalen van een vervuilingsheffing die hij niet verschuldigd is, zich vervolgens verplicht ziet vorderingen in rechte in te stellen om teruggaaf daarvan te verkrijgen, in voorkomend geval ook om volledige schadevergoeding te verkrijgen, en ten slotte moet aanvaarden dat de terugbetaling gespreid over vijf jaar zal plaatsvinden. De mogelijkheid om gerechtelijke stappen te ondernemen ter verkrijging van schadevergoeding kan daarbij, althans tot op een bepaald ogenblik, ernstig worden afgewogen tegen de mogelijkheid om de heffing terug te krijgen als onderdeel van de waarde van het motorvoertuig bij verkoop, waarvoor echter geen garantie bestaat en wat dus onzekerheid over zijn recht doet ontstaan. **[OR. 9]**
- 27 **[OMISSIS] [tekst van de op blz. 2 weergegeven prejudiciële vraag]**